

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра архітектури та будівництва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з методичної роботи
 Ярослав ШТАНЬКО
“29” серпня 2025 р.

КОМПОЗИЦІЯ ТА КОЛЬОРОЗНАВСТВО

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність:	191 Архітектура та містобудування
Освітньо-професійна(освітньо-наукова) програма:	Архітектура та містобудування
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2025**

РОЗРОБНИК:
викладач кафедри
архітектури та будівництва

Володимир БЕРЕЗНИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

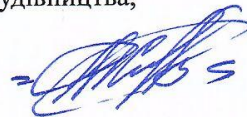
на засіданні кафедри архітектури та будівництва,
протокол № 1 від 25 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП/ОНП

СХВАЛЕНО:

Руслан ЖИРАК

Андрій САВЧУК

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

e-mail	volodymyr.bereznyi@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	ауд 203 , 2 поверх
Посилання на сайт	https://volodymyr.bereznyi@ukd.edu.ua/
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/user/profile.php

ВСТУП

Предмет «Композиція та кольорознавство» вивчається в першому семестрі 2-го курсу формує знання, навички і вміння необхідні для студіювання усіх наступних дисциплін професійного циклу. Зокрема, в межах даного курсу засвоюються термінологія, композиційні правила, закономірності кольоросприйняття та гармоній, принципи й засоби художнього вираження – необхідний мінімум, як на етапі формування ідей, так і в процесі проектування та реалізації будь-якого дизайн-продукту. Вивчення курсу побудовано на синтезі теоретичних засад і практичних навиків з метою перетворення набутих знань в розуміння і відчуття, яке акумулює процеси філософського усвідомлення суті багатьох образних явищ дійсності і вираження її художньо-композиційними засобами.

Мета:

1. Навчитися студентам в оволодінні «мовою» об'ємно-просторових форм.
2. Розрізняти основні напрямки та композиційні підвиди.
3. Формувати архітектурний образ і попередньо визначати призначення архітектурних об'єктів.

Завдання:

1. Ознайомлення студентів з принципами формоутворення в архітектурі, вивчення яких починається з розгляду об'єктивних властивостей форми, які характеризують її зовнішній вигляд.
2. Аналіз об'єктивних закономірностей організації форми в цілісному, стійкому для сприйняття системі.
3. Навчитись володіти методом абстрагування при аналізі об'ємно-просторової композиції, методами побудови фронтальності, об'ємності й глибинності простору.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

1. Основні поняття і терміни в сакральній архітектурі;
2. Основні методи проектування сакральних будівель та об'єктів в історичному середовищі;

вміти:

1. Творчо підходити до поставлених задач;
2. Сформулювати завдання на проектування;
3. Застосовувати необхідні нормативи для проектування об'єктів архітектури;
4. Проявляти та захищати власні архітектурні ідеї.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Композиція та кольорознавство» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Архітектура та містобудування», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» “__” _____ року).

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2		
Семестр	3		
Кількість кредитів ЄКТС	6		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	14 (в годинах)	2 (в годинах)
	семінари, практичні	28 (в годинах)	6 (в годинах)
Самостійна робота		48 (в годинах)	82 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	екзамен		
	1		1
	(в годинах)		
	2		2

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
креслення	архітектурне проектування
Рисунок	нарисна геометрія

Живопис	кольорознавство
---------	-----------------

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль 1

Тема 1. Вступ. Мета та завдання курсу. Структура теорії об'ємно-просторової композиції.(2год.)

- 1. Композиція –це.*
- 2. Значення композиції*
- 3. Предмет об'ємно-просторової композиції.*
- 4. Модель архітектурної системи та її фізична, перцептуальна, концептуальна організація.*

Питання для самостійного вивчення: **ознайомитись з основними завданнями та принципами композиції.**

Тема 2. Первинні елементи формоутворення: точка, лінія, площа, об'єм та їх концептуальний смисл. Виявлення матеріальних первинних елементів у двовимірному, тривимірному просторі.(2год.)

- 1. Точка, точкові елементи в тривимірному просторі.*
- 2. Лінія, її функції, види. Лінійні елементи в тривимірному просторі.*
- 3. Елементи лінійної графіки, різні способи навантаження площин точками, лініями, фактура і текстура.*

Питання для самостійного вивчення: **Розглянути принципи створення лінійної графіки.**

Тема 3. Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм. Симетрія, асиметрія, статика, динаміка. (2год.)

- 1.Ритм в композиції..*

2. Симетрія як універсальний спосіб формоутворення. Види симетрії. Осі симетрії, центр симетрії, площина симетрії, інверсійні осі.

3. Асиметрія. Статичні і динамічні закономірності організації.

Питання для самостійного вивчення: **ознайомитись** зі статичними і динамічними закономірностями організації простору.

Тема 4. Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм. Відношення. Пропорції. Сумірність. (2 год.)

1. Масштаб.

2. Види відношень. Прості (раціональні) відношення та раціональна пропорційна система.

3. Модуль як основа раціональної пропорційної системи. Ірраціональна система пропорцій. Гармонійні пропорції.

Питання для самостійного вивчення: **віднайти** цікаві приклади історичних прикладів архітектурних схем модулювання.

Тема 5. Види композицій. Фронтальна композиція. Характеристики фронтальної форми. Засоби виявлення фронтальної форми. (2 год.)

1. Графічний пошук параметрів, геометричного характеру форми та її членувань.

2. Виявлення ступенів глибинності елементів фронтальної форми в межах граничних станів, які забезпечують фронтальність і цілісність форми.

3. Виявлення сумірності окремих елементів між собою і цілим. Пошукове макетування.

Питання для самостійного вивчення: **пошукове макетування.**

Тема 6. Види композиції. Об'ємна композиція. Архітектурний образ. (2 год.)

1. Об'ємна композиція. Умови об'ємності форми. Методи побудови об'ємності форми.

2. Об'ємно-просторова композиція. Характеристики об'ємно-просторової композиції.

3. Способи виявлення простору. Архітектурний образ. Найпоширеніші закономірності сучасного формоутворення.

Питання для самостійного вивчення: **розглянути** найпоширеніші закономірності сучасного формоутворення.

Тема 7. Особливості кольорових рішень в композиції. Вплив кольору на сприйняття об'єктів. (2год.)

1. Фізична природа світла і кольору.

2. Класифікація кольорів.

3. Вплив кольору на об'єкт, його розмір і форму. Застосування кольорів в архітектурній композиції.

Питання для самостійного вивчення: знайти цікаві приклади Застосування кольорів в архітектурній композиції.

Зміст практичних занять

ТЕМА 1. Статика. Динаміка. Симетрія. Асиметрія. Домінанта. (4год)

Самостійна робота: ескізування.

ТЕМА 2. Створення гармонійної композиції з кількох геометричних фігур. (6год)

Самостійна робота: ескізування

ТЕМА 3. Фактури та їхні різновиди. (6год)

Самостійна робота: ескізування.

ТЕМА 4. Ескізне проектування сучасної урбаністичної споруд. (6год)

Самостійна робота: ескізування.

ТЕМА 5. Спрощення та стилізування архітектури (6год)

Самостійна робота: ескізування.

Зміст самостійної роботи студентів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Композиція та кольорознавство»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	48	82
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	20	28
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	14	20
Підготовка звітів з практичних робіт	2	2
Підготовка до поточного контролю	2	2
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	10	30

ПОЛІТИКА КУРСУ

Коротко, з покликанням на відповідну нормативну базу УКД, висвітлити питання:

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силябусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за

винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання	<u>Метод навчання</u>	Метод оцінювання
	розповідь -пояснення; комп'ютерні і мультимедійні методи;	іспит (тести)
	практичні роботи	поточний контроль портфоліо

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи

(в разі потреби - розділити за семестрами)

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			мі п	тах
Поточні контрольні заходи	виконання практичного завдання у формі проекту	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	тестовий іспит	40	25	40
Всього:		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

Критерії оцінювання (за необхідності, поточного та/або підсумкового контролю)

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B

	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамен без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Лаптон Е, Філліпс Дж.К. Графічний дизайн. Нові основи. Друге видання, змінене і доповнене/ Еллен Лаптон, Дженніфер Коул Філліпс. Пер.з англ. І. Михайлишена, Київ : ArtHuss, 2020, 264 с.

2. Михайленко В.Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення): навчальний посібник/ В.Є. Михайленко - Київ : Каравела, 2015.

3. Синєпупова Н. Композиція: Тотальний контроль. Київ ArtHuss2019/240 с.

4.Пасічний А. Від «макаронів» до графічного дизайну. Лекції з основ графічного дизайну: (наочно-методичний посібник) / Пасічний А., 2016. – 224

с.: іл.;

5.Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення: навчально-методичний посібник. Харків:ХДАДМ, 2003. 255 с.

6. Михайленко В.Є., Яковлев М.І. Основи композиції (геометричні аспекти формотворення): навч. посіб. Київ: Каравела, 2004. 304 с.

7.Основи художнього конструювання: Практикум для студентів художньо-графічних факультетів / Укл. Є. Антонович, Л. Грач (Поліщук) та ін. Івано-Франківськ: Прикарпат. Ун-т, 1992. 39 с.

8.Основні поняття архітектурної композиції: Методичні вказівки № 1 з дисципліни «Об'ємно-просторова композиція» / Укл.: О.І. Ремешило-Рибчинська, І.А. Дида, Х.С. Бойко. Львів: НУ«ЛП», 2001. 36 с.

9.Шаповал Н.Г. Прикладна теорія архітектурної композиції: навч. посібник. Київ: КНУБА, 2000. 372с.

10.Станкевич М. Є. Система композиційних закономірностей. // Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів : Світ, 1992. – С. 243–261.

Додаткова література

11.Печенюк Таміла. Кольорознавство./Т.Печенюк – К.: ГраніТ, 2009. – 190 с.

12.Поліщук А.А. Теорія та практика графіки: навчальний посібник. Київ: Ун-т ім. Б. Грінченка, 2015.

13.Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського

<http://www.nbuv.gov.ua/>